

TIBBİ SEKRETERLİKTE MESLEKİ ETİK

Yrd. Doç. Dr. Perihan ŐENEL TEKİN

Biyoetik

- "Biyoetik" kelimesi sözlük anlamıyla "canlı etiği" anlamına gelmektedir.
- (Yunanca'da "bio" kelimesi "canlı" demektir).
- Bu bağlamda Biyoetik kavramı canlı bilimleri alanında insan tutum ve davranışlarının iyi ya da kötü yönünden değerlendirilmesi üzerine yapılan çalışmalar anlamına gelir.
- Canlı bilimlerdeki hızlı gelişmeler, etik kararlar alınmasını gerektiren çok sayıda yeni ve alışılmadık durumların doğmasına neden olmuştur.

- Biyoetik, tıp etiğini de içerir, ancak biyoetiğin kapsamı tıbbi etiğin sınırlarını aşar.
- Biyoetiğin konu alanı daha kapsamlıdır.
- Biyoetikte, teknik, politika ve süreç alanlarının etik gelişimini net şekilde anlayabilmek için bilim adamları ve diğer uzmanlarla işbirliği yapma gereksinimiz bulunmaktadır.
- Biyoetik, açık bir şekilde disiplinlerarası bir etkinliktir.

- Biyoetik alanındaki konular geleneksel tıbbi hizmetlerin ötesine geçen konulardır.
- Kuşkusuz geleneksel tıbbi konularla, biyoetik konuları arasında örtüşmeler mevcuttur.
- Bu nedenle geleneksel tıbbi hizmetlerdeki etik kararlarla, bunların çağdaş biyoetik ilkeleri, çalışmaları ve politikaları nasıl etkilediğini bilmek gerekmektedir.

Söz konusu biyoetik konularından bazıları şunlardır:

- insan hayatının başlaması,
- doğum kontrol yöntemleri,
- insan hayatının sonlandırılması,
- yaşam kalitesi,
- öjeni,
- yardımcı üreme teknikleri genetik çalışmalar,
- insan kopyalaması,
- insanlar üzerindeki tıbbi deneyler,
- organ aktarımları,
- yapay organlar,
- ötanazi,
- yaşam,
- ölüm,
- sağlık politikaları vd.

- Tüm bu konular biyoetik konularındandır.
- Diğer yandan etik sorumluluklar, yalnızca etikçilerin, bilim insanlarının, hekimlerin, uzmanların, teknisyenlerin ya da canlı bilimleri alanında yer alan ilgili diğer kişilerle sınırlı değildir.
- Sorumluluk tüm toplum ve onun kurumları ile karar vericilerininindir.
- Kuşkusuz biyoetik konularına ilişkin sorumluluk son noktada yasa koyucularınınındır.

- Çok sayıda mesleki alan, disiplin ve kurumlar biyoetik alanında birlikte çalışırlar ve Őu iki soruya yanıt ararlar:

- 1) "Ne yapmamız gerekir," "neye izin vermemiz gerekir," "neyi hoŐ görebiliriz" ve "tıbbi bilim ve teknolojinin yapmaya imkan verdiği bütün yeni Őeyler arasından hangisini yasaklamamız gerekir ?"

- 2) "Zorunlu olanı," "izin verilebilir olanı", "hoŐ görülebilir olanı" nasıl belirleyebiliriz ? Ya da yeni imkanların daha önce gerçekleŐtirilememiŐ olanları mümkün kıldığında neyi yasaklamamız gerektiğini nasıl tespit edebiliriz ?